

**ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ «ПЕРЕВЕРНУТИЙ КЛАС»
У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ШКОЛЯРІВ ДО ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО
ОЦІНЮВАННЯ З ФІЗИКИ**

У статті представлений аналіз методу змішаного навчання «перевернутий клас», виділені переваги та недоліки його використання у процесі організації підготовки випускників шкіл до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики.

Ключові слова: змішане навчання, перевернутий клас, освітній процес з фізики, зовнішнє незалежне оцінювання з фізики.

The article presents an analysis of the mixed learning method "inverted classroom", highlights the advantages and disadvantages of its use in the process of organizing the preparation of school graduates for external independent assessment in physics.

Keywords: blended learning, flipped classroom, educational process in physics, external independent assessment in physics.

Процеси, які відбуваються у сучасному суспільстві – пандемія та військовий стан в Україні, змушують освітян змінювати підходи до організації освітнього процесу. Не є виключенням такий шкільний предмет як фізики, яка є основою у формуванні наукового світогляду школярів. Якісна підготовка школярів з фізики є запорукою успішного складання ними зовнішнього незалежного оцінювання з фізики. Наявність сертифікату зовнішнього незалежного оцінювання з трьох предметів є необхідною умовою вступу випускника школи до закладу вищої освіти.

Підготовка школярів до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики потребує тривалої та кропіткої підготовки. Якісну підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання надають не тільки у школі, а й у центрах довузівської підготовки при закладах вищої освіти. Проте, сучасні реалії змушують вносити корективи не тільки в освітній процес взагалі, а й до процесу підготовки абітурієнтів до складання зовнішнього незалежного оцінювання. У такому випадку доцільним є використання технології змішаного навчання, зокрема методу «перевернутий клас».

У зв'язку з цим **мета** нашої роботи полягає у виявленні переваг використання методу змішаного навчання «перевернутий клас» в умовах підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики.

Змішане навчання не є новим підходом до організації освітнього процесу. Грунтовні доробки з питання реалізації змішаного навчання в освітньому процесі представлені у роботах вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких О. Кривонос, О. Коротун, О. Спіріна, Є. Желнова, Г. Чередніченко, М. Мохова, Е. Кадирова, П. Беспалов, А. Єлізаров, Л. Горбунова, А. Семібратов, М. Жалдак, Н. Морзе та ін.

У літературі зустрічається чимало визначень «технології змішаного навчання», проте спільним для всіх є те, що комунікація вчителя та учнів здійснюється за допомогою сучасних інформаційних технологій. У своєму дослідженні спираємося на визначення, яке надають автори монографії В. Кухаренко, С. Березенська, К. Бугайчук, Н. Олійник, О. Рибалко, а саме змішане навчання – це навчальна методологія, викладання та підхід, який поєднує в собі традиційні методи в класі з комп'ютерно опосередкованою діяльністю спрямовані на досягнення поставлених освітніх завдань [1].

До основних ознак змішаного навчання, науковці відносять:

- змішане навчання відноситься до формального навчання у межах діяльності освітнього закладу;

- процес здобуття знань, умінь та навичок учнів у процесі вивчення окремих дисциплін, частина яких реалізується у віддаленому режимі;
- при організації освітнього процесу активно використовуються засоби інформаційно-комунікаційних технологій при зберіганні та доставленні навчального матеріалу, здійснення контрольних заходів, організації взаємодії учасників освітнього процесу.

Технологія змішаного навчання може бути реалізована декількома способами (моделі), а саме: ротаційна модель, модель зміни станцій, модель зміни лабораторій, модель «перевернутий клас», гнучка модель «flex» [2].

Враховувавши результати анкетування вчителів фізики м. Херсон, які засвідчили активне використання такої моделі змішаного навчання як «перевернутий клас», вважаємо, що дану модель можна використовувати не тільки при організації навчання учнів фізики, а й при підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики. В умовах сьогодення модель навчання «перевернутий клас» є найоптимальнішою.

У ході дослідження нами були виділені такі переваги використання моделі змішаного навчання «перевернутий клас», серед яких:

- опанування нового навчального матеріалу здійснюється незалежно від присутності учня на уроці (в аудиторії), учень має можливість розглянути навчальний матеріал самостійно;
- школярі мають змогу самостійно обирати темп навчання, при необхідності можуть повернутися до попереднього навчального матеріалу;
- учитель змінює свою роль – виконує обов'язки куратора/ тренера, звертає увагу школярів на ті питання, при опануванні яких виникли труднощі;
- розроблені цифрові матеріали вчитель може використовувати у подальшій роботі [3];
- школярі активно використовують сучасні пристрої: мобільні телефони, планшети, смартфони тощо;
- інтерактивна взаємодія усіх учасників процесу, як партнерів, дає умови для створення освітнього середовища, у якому школярі будуть відповідально відноситися за власне навчання та прийняття рішень [4].

Зовнішнє незалежне тестування є необхідною умовою та критерієм оцінювання якості освіти, яку здобули випускники закладів загальної середньої освіти. Як свідчить практика останніх років, випускники шкіл починають готуватися до зовнішнього незалежного оцінювання починаючи з 10 класу. З метою якісної організації процесу підготовки та продуктивної роботи на заняттях вважаємо доцільним використання моделі змішаного навчання «перевернутий клас».

У ході дослідження нами була розроблена методика використання моделі «перевернутий клас» при підготовці школярів до зовнішнього незалежного оцінювання з фізики, перевірка ефективності якої була проведена на базі центру довузівської підготовки та роботи з іноземними громадянами Херсонського державного університету.

Загальна кількість слухачів, які були залучені до педагогічного експерименту, який проходив протягом 2021-2022 навчального року, складає 11 осіб. Основним критерієм ефективності розробленої методики був обраний рівень навчальних досягнень абітурієнтів. Порівняльний аналіз підсумкових контрольних робіт, які були проведені у форматі зовнішнього незалежного оцінювання, засвідчив позитивні зрушення обраного критерію. Отримані результати були статистично підтверджені за допомогою критерію U Манна-Уїтні.

Узагальнюючи отримані результати, можна стверджувати, розроблена методика використання моделі змішаного навчання «перевернутий клас» при підготовці випускників шкіл до зовнішнього незалежного оцінювання має позитивний вплив і може бути впроваджена в освітній процес закладів загальної середньої освіти.

Перспективою подальших наукових розвідок є розробка методики використання інших моделей змішаного навчання, зокрема ротаційна модель, модель зміни станцій при викладанні фізики у старших класах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кухаренко В.М., Березенська С.М., Бугайчук К.Л., Олійник Н.Ю., Олійник Т.О., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г., Столяревська А.Л. Теорія та практика змішаного навчання: монографія/ за ред. В.М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. 284 с.
2. Ткачук Г. Аналіз та особливості впровадження моделей змішаного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. Тернопіль, 2018. Вип. №3, С. 28–36.
3. Попадюк С.С., Скуратівська М.О. Методологічні засади використання освітньої концепції «перевернуте навчання» у вищій школі. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. Херсон, 2017. Т. 3, Вип. №. 76. С. 149-154.
4. Маркова О.В., Шматок Т.Г. «Перевернуте навчання» як один із методів покращення вивчення іноземної мови в сучасному економічному ВНЗ// *Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів IV Міжнар. Наук.-практ. конф., м.Київ, 15 березня, 2018 року*. Київ: КНЕУ, 2018. С. 256-262.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Єрмакова-Черченко Н.О.